

Дьарык тиэмэтэ:

**Ыһыах- саха норуотун
бырааһынньыга.**

(улахан белех оболоругар дьарык)

*Павлова М.С. – урдук категориялаах иитээччи,
Матросова Р.Р. – бастакы категориялаах иитээччи.*

Сыала -соруга:

1. Саха норуотун быраабынньыга - ыыах туьунан ейдебулу о5олорго инэрии.
2. Ыыах суолтатын, сиэрин-туомун, обуохайын,керун-нарын, оонньууларын билибиннэрии.
3. О5о тылын саппаабын байытыы, кэпсиир дьобурун сайыннарыы.

Актуальноба:

Саха норуотун уйэттэн-уйэбэ ильдэ кэлбит культуратын, угэстэрин, сиэрин -туомун, фольклорун саха о5ото кыра сааыттан билэ-кере, этигэр-хааныгар инэринэн улаатыахтаах. Оччо5о сахалар омук быыытынан сутэн—симэлийэн хаалбакка уунэ-сайда туруохпут.

Ыһыах айыыбыттар сиргэ
тувэр кэмнэригэр,
от-мас кеБерен,
сир-дойду ситэн-силигилээн
турдабына бэс ыйын иккис
анарыгар ыытыллар.

Саас эрдэттэн дьон-сэргэ
кута-сурэ тохтуур, чээл
куеБунэн тэлгэммиит дьикти
учугэй кестуулээх сынньанар
сири талаллар. Ыһыах
ыбыллар сирэ хайаан да ат
суурэр, киби ункуулуур,
тустар, суурэр-кетер
кырдаллардаах, табыгастаах
буолуохтаах.

Ыбыах буолар сиригэр
Аар бабабы тулалыыр
сэргэлэри саламанан
киэргэтэллэр.

Алгысчыт Айыыларга алгыс этэр,
уот оттон сылгы сиэлин уматан сыт-
сымар табаарар, арыылаах
алаадьынан аьатар, кырылыы
кыынньа сылдыар биэ кымыыынан
сир-дойду иччитин аьатар, кымыыы
тула ыыяхтанар. Алгысчыты
сэттэ кыталык кыргыттар, тобус
туруйа уолаттар арыаллаан
киллэрэллэр.

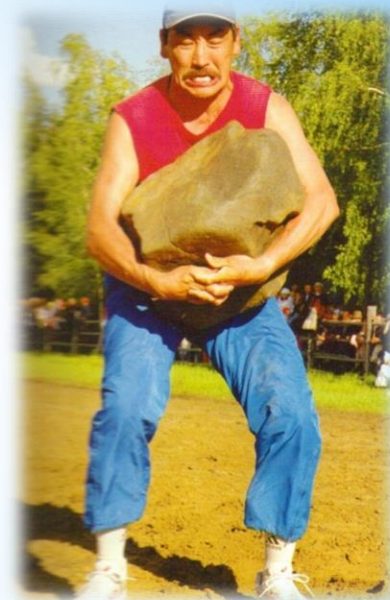

Алгыс кэнниттэн ыьых дьоно астына-
дуобуйа чороонноох кымыы ивэллэр. Ыьых
сурун абылыгынан биэ уутуттэн
кеенньеруллубут кымыс буолар. Суегэинэн
тумаламмыт, арынан ардайданмыт,
сойутуллубут биэ кымыын истэхтэринэ дьон
дьэгдыйэн, куустэригэр куус, уохтарыгар уох
киирэр. Маны сэргэ ыьых кэмигэр куех
хонууга туелбэлээн олорон ас араабын:
саныахтаах алаадыны, утэвэлээх сылаах
эти, саламааты, урун ас араабын тото-хана
абыллар.

Ыбыах сурун кере-нара - оуохай. Оуохай тылын этээччилэр ийэ айыл5аны эгэлгэ тылларынан, кэрэ куоластарынан хобуйаллар. Оуохай туьулгэтигэр бары илии-илиилэриттэн ылсыбан кун эргиирин батыба тэбис-тэннэ хаамаллар, оуохай тылын утуктэллэр. Чинчийээччилэр этэллэринэн, оуохай дьону ситимнниир, эмтиир куустээх эбит. Оуохайга ункуулээбит киби ис туруга, этэ-сиинэ бегергеен, ейе-санаата ырааьыран, санаата кетебуллэн, уерэн -кетен барар диэн этэллэр.

Ыбыахха куустээхтэр, быыйдар, бебестер мустан куен керсууулэрэ, курэс былдьаыылара, тынаабыннаах киирсиилэрэ дьон болбомтотун тардар. Манна араас керуннэр киирэллэр: хапсабай, мас тардыыыта, атах оонньуулара, боотурдар курэстэрэ, сахалыы остуол оонньуулара.

Ыбыах саамай куутуулээх кере-нара - ат суурдуутэ буолар. Киэбэ серуун туууутэ ыбыах ыалдьытара ат суурдуутун кереллер, уксаллар, ким ата бастаабытынан куоталабаллар, аатсуол былдьабаллар.

**Биьиги Сунтаарбыт улууҕа ыһыаһынан, оһуохайынан аатырар.
Ыһыахтан киһи бары уерэн-кетен, астынан тарҕаһаллар.**

**Оһолоор, кыра сааскытыттан тереэбут дойдугутун, саха норуотун
культуратын, угэбин, сизрин-туомун билэ улаатын!**

Ыһыах – ебугэбит утуе угэһэ – уйэттэн-уйэһэ салһана турдун !